

แนวคิดการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้

อับดุลฆอนี เจาะโซ๊ะ¹, อีสมาอีล ราโอบ ², สะอาด อาแซ³, อีรฟาน หะสีแม⁴

^{1,2} สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

^{3,4} สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ จากการศึกษาพบว่าแนวคิดการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมประกอบด้วย 1) บูรณาการเนื้อหาวิชาและการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างสันติ 2) ใช้เครื่องมือการวัดที่หลากหลายผ่านสถานการณ์ โจทย์ปัญหา หรือการทำงานที่สอดคล้องกับความรู้และบริบทของผู้เรียน 3) เครื่องมือควรวัดทักษะการใช้ชีวิตในสังคมที่หลากหลาย ทักษะภาษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสมรรถนะต่างๆ ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้และหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) การประเมินควรเน้นสะท้อนความจริงเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และส่งเสริมการเติบโตเป็นรายบุคคลมากกว่าการใช้เพื่อตัดสินผู้เรียน 5) เครื่องมือวัดควรมีคุณภาพมาตรฐานตามแนวคิดและกระบวนการของการประเมินผล และ 6) เครื่องมือควรออกแบบให้ใช้งานง่าย สะดวกและเหมาะสมกับนักเรียนและครูผ่านเทคโนโลยีหรือแอปพลิเคชัน

คำสำคัญ การวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังคมพหุวัฒนธรรม

Concepts in Developing Learning Assessment Tools in the 21st Century: The Context of the Southern Border Multicultural Society

Abstract

The purpose of this article is to explore the approaches for developing learning assessment tools in the 21st century within the context of the multicultural society in the southern border region. Based on the study, it is found that 1) Integration and Peaceful Coexistence: Blend curriculum with multicultural values for harmonious coexistence. 2) Diverse Assessment Tools: Deploy varied methods, aligning tasks with learners' context. 3) Multicultural Skills: Assess life skills, language proficiency, and desired attributes. 4) Reflective Growth Assessment: Mirror reality to foster individual growth. 5) Elevated Standards: Maintain high-quality evaluation instruments. And 6) User-Friendly Design: Ensure tools are intuitive, catering to tech-savvy users.

Keyword Evaluation 21st Century Learning Multicultural Society

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีและสังคมกำลังเผยแพร่อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้กระบวนการการเรียนรู้และการสอนต้องปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ของประเทศไทย ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษาและศาสนาเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม การพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบ กลายเป็นหัวข้อที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่นี้ การนำเสนอแนวคิดและแนวทางการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่จำเป็นเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอนในสังคมพหุวัฒนธรรมที่หลากหลาย ช่วยให้การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนาได้อย่างเหมาะสม คำถามว่า “เครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่ถูกพัฒนาขึ้นจากแนวคิดนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ได้อย่างไร?” นอกจากนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้แนวคิดนี้เพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและยั่งยืนในระดับสถานศึกษาและเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ได้อีกด้วย ดังนั้นแนวคิดการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากในการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการศึกษาในยุคปัจจุบันและอนาคตซึ่งเป็นพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมที่หลากหลาย เป็นแนวทางในการเติบโตและพัฒนาอย่างยั่งยืนของการศึกษาในชายแดนใต้ของประเทศไทยต่อไป

เนื้อหาสาระ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มีการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์การศึกษาจากการมุ่งเน้นเนื้อหาไปสู่กระบวนการเรียนรู้หรือทักษะผู้เรียนจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องปรับตัวให้เข้ากับบริบทที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายที่กำหนด (มูฮัมหมัดอาฟีฟ และคณะ, 2021) การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร และมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเรียกตามคำย่อว่า 3Rs + 8Cs แนวทางการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการประเมินตามสภาพจริง โดยบูรณาการอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน และประยุกต์ใช้กรอบการประเมินให้ตอบสนองทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 มิติ ได้แก่การเรียนรู้ ความเข้าใจ การสำรวจ การสร้างสรรค์และการแบ่งปัน ใช้อิทธิพลและเครื่องมือที่หลากหลาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินและมีการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป (วรณดี แสงประทีปทอง, 2018)

นอกจากทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ การประเมินการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินต่อไปนี้ 1) การประเมินผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) การประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน 3) การประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์และ 4) การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงได้รับการคาดหวังให้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะตามหลักสูตรการศึกษานอกจากนี้ยังคาดหวังให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นเมื่อสังคมให้ความสำคัญกับทักษะในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องบูรณาการทักษะดังกล่าวในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเตรียมตัวไปใช้ชีวิตในโลกที่เป็นจริงและเน้นการศึกษาตลอดชีวิต ดังนั้นการประเมินผู้เรียนว่าได้เรียนรู้ความรู้ต่างๆ ตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาหรือไม่ รวมทั้ง ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 หรือไม่ และมากน้อยเพียงใดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางการพัฒนาผู้เรียนต่อไป ดังนั้นการวัดผลและประเมินผลในศตวรรษที่ 21 จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสมดุลในการประเมินผล การนำผลการประเมินมาพัฒนา การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินตามสภาพจริงด้วยการประเมินที่หลากหลาย เช่น

1. ประเมินจากงาน เป็นการประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียน จากงานที่ผู้สอนกำหนดถือเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตามมาตรฐานด้วย บางคนอาจเรียกการประเมินจากการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นคำตอบที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้
2. บันทึกการเรียนรู้ (Learning Log)/บันทึกสะท้อนความคิด (reflective journal) เป็นบันทึกที่ผู้เรียนนำเสนอด้วยวิธีการเขียนสะท้อนเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง
3. การสัมภาษณ์ (Interview) /การสอบปากเปล่า (Oral)/ การถามตอบ เป็นการพูดคุย สนทนา หรือซักถามกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และอาจมีการกำหนดข้อคำถามที่วัดความรู้
4. การอภิปราย (Discussion) กิจกรรมที่ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ประสบการณ์ ซึ่งผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำเสนอความรู้ความสามารถเท่าเทียมกัน ควรมีการจดบันทึกการอภิปราย
5. แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นเครื่องมือที่สะท้อนงานที่ลงมือปฏิบัติและเป็นงานที่ตรงตามสภาพจริงได้ เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการประเมินระดับห้องเรียนที่รวบรวมงานต่างๆ ที่ผู้เรียนทำไม่ว่าจะเป็นรายงานการบันทึกย่อต่างๆ ผลงานต่างๆ ที่สร้างขึ้น

การวัดผลและประเมินผลแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นการประเมินผลแบบ Constructivist assessment นิยมเรียกว่าการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic assessment) ตามทฤษฎีการเรียนรู้ Constructivism Theory ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ (Student-centered learning หรือ Experience Learning ด้วยมุมมองที่ว่า ผู้เรียนที่ “ผ่าน” ประสบการณ์สิ่งใดสิ่งหนึ่งมาแล้ว ย่อมมีความรู้ความสามารถแท้จริงในเรื่อง นั้นๆ และผู้เรียนที่ได้ “ลงมือทำจริงๆ” โดยการ Learning by Doing มาแล้ว ย่อมสามารถสร้างคุณสมบัติ ให้พวกเขา มีบุคลิกลักษณะที่คิดเป็น ทำเป็น และสามารถแก้ปัญหาได้ ดังนั้นจึงมองเห็นความแตกต่างระหว่างการวัดผลและประเมินผลแบบดั้งเดิมกับการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ การวัดผลและประเมินผลแบบดั้งเดิม จะขึ้นอยู่กับ การทดสอบ ส่วนการวัดผลและประเมินผลในศตวรรษที่ 21 จะไม่เพียงการทดสอบเท่านั้น แต่ยังมี การสังเกตนักเรียน ดูการทำงานของนักเรียน การอภิปรายปากเปล่า (Oral discussions) การลงมือทำจริงๆ (Hands-on activities) และประเมินไปถึงมุมมองของนักเรียนด้วย (อนุวัติ คุณแก้ว, 2020)

Reeves, D. 2554, เสนอกรอบการประเมินแบบใหม่ สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 แบ่งเป็น 5 มิติได้แก่ การเรียนรู้ ความเข้าใจ การสร้างสรรค์การสำรวจ และการแบ่งปัน ขอบเขตการประเมินนี้ไม่ใช่รายการทักษะที่ครบถ้วน แต่สามารถปรับให้เข้ากับทุกระดับชั้นและทุกวิชา ธีรภัฏเรียมการประเมินนี้ว่า กลุ่มดาวของการเรียนรู้

กรอบการประเมินแบบใหม่สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 – กลุ่มดาวของการเรียนรู้

ที่มา: ปรับจาก วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์ 2554 : 445

1. **การเรียนรู้** การประเมินทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ยังต้องประเมินความรู้เชิงเนื้อหาแต่การเรียนรู้เป็นแค่ขั้นตอนแรกไม่ใช่เป้าหมายสุดท้าย ตัวชี้วัดทั่วไปของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 20 ขึ้นอยู่กับความเป็นมาตรฐานเดียวกันของข้อสอบ การเก็บข้อสอบเป็นความลับและคะแนนของแต่ละบุคคล ดังนั้น ถ้าจะให้ก้าวไปไกลกว่าการเรียนรู้ต้องเปลี่ยนแนวทางการประเมินใหม่จากที่ใช้มาตรฐานเดียวไปเป็นการประเมินที่ผันแปรได้ จากรูปแบบที่เป็นความลับไปสู่การประเมินที่เปิดเผย และจากคะแนนรายบุคคลไปเป็นส่วนผสมระหว่างคะแนนของบุคคลและทีม

2. **ความเข้าใจ** การประเมินทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีแนวโน้มไปในทางที่เปิดกว้าง ผู้เรียนควรรู้งานก่อนการประเมินและควรมีส่วนช่วยสร้างการประเมินซึ่งความสามารถในการสร้างงานที่เกี่ยวข้องและออกแบบเกณฑ์การให้คะแนนที่ทำหายก็เป็นวิธีประเมินความเข้าใจของผู้เรียนได้ทางหนึ่ง

3. **การสำรวจ** การปฏิบัติโดยจริงใจ อาจไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติที่แสดงถึงการมีพัฒนาการที่ดีเด่น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้มากที่สุดเมื่อผู้เรียนมีการสำรวจเมื่อครูลงคำถามที่ท้าทายมากขึ้น เช่น ถามว่า “ในกรณีใดที่พิธโกร์สผิด” หรือ “ทำไมเขาถึงผิด” การสำรวจเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือในการทำงาน

4. **การสร้างสรรค์** ในบริบทของการประเมิน การทดสอบความคิดสร้างสรรค์ด้วยการทดสอบแบบมาตรฐานเดียวเป็นสิ่งที่ไปไม่ได้ แท้จริงแล้วควรควรดำเนินการแบบตรงกันข้ามด้วยการท้าทายให้นักเรียนพิจารณาขอบเขตของสิ่งที่กำลังทำอยู่ หลังจากนั้นให้นักเรียนการทำลายที่ละเมิดขอบเขตเหล่านั้นทั้งหมด การประเมินต้องสนับสนุนข้อผิดพลาดมากกว่าจะลงโทษ ข้อผิดพลาดเป็นหลักฐานแสดงว่านักเรียนกล้าเสี่ยงและใช้เนื้อหาที่ยากในลักษณะสร้างสรรค์ไม่ใช่หลักฐานของความล้มเหลว ครูต้องส่งเสริมให้การทำงานร่วมกันเพื่อกระตุ้นให้เกิดมุมมองต่าง ๆ นอกจากนี้ต้องเปลี่ยนความสัมพันธ์ของการประเมินเพื่อให้นักเรียนไม่เพียงเป็นผู้รับการประเมินแต่เป็นผู้ร่วมสร้างการประเมินและผู้ให้ความคิดเห็น

5. **การแบ่งปัน** ผู้เรียนไม่ใช่เป็นเพียงผู้บริโภคการศึกษา ความสำเร็จของผู้เรียนไม่เพียงวัดจากการสอบผ่านแต่รวมถึงการที่พวกเขาใช้สิ่งที่เรียนรู้ช่วยเหลือผู้อื่นด้วย ไม่ได้วัดความสำคัญของผู้เรียนจากความโดดเด่นของแต่ละคนแยกกัน แต่วัดที่ผลจากอิทธิพลที่พวกเขามีต่อชุมชนและโลก

ทั้ง 5 มิติ ได้แก่การเรียนรู้ ความเข้าใจ การสำรวจ การสร้างสรรค์ และการแบ่งปัน ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายทั้งวิธีการและเครื่องมือที่เป็นทางการ (Formal Assessment) และไม่เป็นทางการ (Informal Assessment) ให้เหมาะสมกับสิ่งที่ประเมิน ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถในการปฏิบัติในโลกแห่งความเป็นจริง และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งของตนเองได้ นอกจากนี้ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น วิธีการและเครื่องมือที่อาจนำมาใช้ ได้แก่ แบบทดสอบ การวัดทักษะปฏิบัติ การนำเสนองาน การสังเกต การปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์พูดคุย การประเมินจากผลงาน การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน การให้นักเรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อน ผู้ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้องประเมิน เป็นต้น และไม่ว่าจะใช้เครื่องมือหรือวิธีการใดในการประเมิน ต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการเกี่ยวกับการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่

1. **ความเที่ยงตรง (Validity)** คือ คะแนนหรือผลจากการวัดตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด การนิยามทักษะหรือสิ่งที่ต้องการวัดได้ชัดเจนจะนำมาสู่ความตรงของผลการวัด

2. **ความน่าเชื่อถือ (Reliability)** คือ คะแนนหรือผลจากการวัดสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้ถูกวัดเป็นความแม่นยำของผลการวัด คะแนนที่ได้ไม่ได้มาจากผลของปัจจัยอื่น

3. ความยุติธรรม (Fairness) คือ การวัดต้องให้ออกาสที่จะประสบความสำเร็จแก่ผู้เรียนทุกคน

ศศิธร บัวทอง (2017) การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นการวัดและประเมินผลสภาพที่แท้จริงของนักเรียนเป็นพื้นฐานของเหตุการณ์ในชีวิตจริง ยึดการปฏิบัติเป็นสำคัญและสัมพันธ์กับการเรียนการสอน เน้นพัฒนาการที่ปรากฏให้เห็นผู้เกี่ยวข้องในการประเมินมีหลายฝ่ายและเกิดขึ้นในทุกบริบททั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนหรือสถานที่อื่นๆ นอกโรงเรียนโดยครูไม่ได้จัดสถานการณ์ ต้องบูรณาการอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน ในชั้นเรียนอย่างเนบเนียนและเหมาะสม มีการประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยการดำเนินการดังกล่าวเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอน นับตั้งแต่ก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอน เพื่อให้ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการงานและการดำเนินชีวิต ดังนั้นการวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นการประเมินผลเชิงคุณภาพ เน้นการปฏิบัติจริง บูรณาการวิธีการประเมินและใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย สร้างและพัฒนาระบบแฟ้มสะสมงานของผู้เรียน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและประเมินผล และนำประโยชน์ของผลสะท้อนจากการปฏิบัติของผู้เรียนมา ปรับปรุงแก้ไขงาน

แนวคิดประเมินผลแบบใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. พื้นฐานผู้เรียน แตกต่างกัน การเรียนการสอนต้องเหมาะกับแต่ละคน
2. ตัวบ่งชี้ความรู้ที่ดี ทางตรงจากการประเมินอย่างหลากหลาย ผู้เรียนจัดทำปรับปรุงและพัฒนาตนเอง
3. เครื่องมือการประเมิน แฟ้มสะสมงาน โดยมีสารสนเทศที่หลากหลาย
4. รูปแบบการประเมิน กลมกลืนกับหลักสูตรและการเรียนการสอน
5. คุณภาพเครื่องมือ เกี่ยวข้องกับผู้เกี่ยวข้องของผู้เรียน
6. ผลจากการสอบ ประเมินวิธีเรียน วิธีคิด และวิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธีหลากหลาย
7. วิธีการประเมิน ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้
8. มุมมองต่อผู้เรียน มีศักยภาพ มีส่วนร่วม ในการวางแผนการประเมิน
9. การขับเคลื่อนของโรงเรียน ศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน
10. การตัดสินผู้เรียน ดูที่ความเจริญงอกงามของผู้เรียน
11. ทฤษฎีจิตวิทยา พัฒนาการมนุษย์
12. เกณฑ์การประเมิน เปิดเผย
13. การเรียนการสอน สัมพันธ์กับชีวิต
14. การเรียนรู้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแต่ละคนในการปรับเปลี่ยน เสริมต่อ
15. ความสำเร็จของผู้เรียน ตระเตรียมชีวิตที่มีประสิทธิภาพตลอดช่วงชีวิต

การประเมินแนวใหม่ตามกรอบการประเมิน PISA

ตารางเปรียบเทียบการวัดผลตามแนวปฏิบัติแบบดั้งเดิมกับแนวปฏิบัติใหม่

แนวปฏิบัติแบบดั้งเดิม	แนวปฏิบัติใหม่
1. วัดว่านักเรียนเรียนรู้อะไร	1. วัดว่านักเรียนเรียนรู้และทำอะไรได้บ้าง
2. วัดเฉพาะเรื่อง สั้นๆ ไม่ต่อเนื่อง เป็นอิสระจากบริบท	2. วัดความรู้ที่สัมพันธ์กับบริบทที่อยู่รอบๆ วัดความรู้ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการ วัดความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิม
3. ทดสอบว่านักเรียนไม่รู้อะไร	3. ประเมินว่านักเรียนเข้าใจอย่างไร เข้าใจอย่างไรจึงตอบเช่นนั้น
4. ปกติวัดผลเพื่อตัดสิน	4. วัดผลเพื่อตรวจหาจุดอ่อน จุดแข็ง และเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ ของนักเรียน
5. วัดผลเมื่อสิ้นสุดการเรียน	5. วัดผลต่อเนื่อง เพื่อใช้ปรับปรุงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
6. ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน	6. หลายฝ่ายร่วมกัน

ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเป้าหมายการประเมินผลแบบดั้งเดิมและแนวใหม่

การประเมินผลแบบดั้งเดิม	การประเมินผลแนวใหม่
1. โรงเรียนมีหน้าที่เตรียมนักเรียนให้เป็นประชากรที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพในอนาคต 2. การจะเป็นประชากรที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพต้องมีความรู้และทักษะพื้นฐานในเนื้อหาวิชาตามที่กำหนด 3. ประเมินผู้เรียนตามความรู้และทักษะในวิชาที่กำหนด 4. เพื่อที่จะดูว่านักเรียนประสบความสำเร็จหรือไม่ นักเรียนต้องทดสอบว่า นักเรียนได้รับความรู้ และทักษะหรือไม่	1. โรงเรียนมีหน้าที่เตรียมนักเรียนให้เป็นประชากรที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพในอนาคต 2. ต้องมีสมรรถนะที่จะปฏิบัติงานกิจที่มีความหมายในโลกความจริง 3. โรงเรียนประเมินสมรรถภาพ ที่สามารถปฏิบัติงานกิจที่พวกเขาจะต้องไปเผชิญภายหลังเมื่อจบจากโรงเรียนไปแล้ว 4. เพื่อดูว่านักเรียนประสบความสำเร็จหรือไม่ โรงเรียนจึงต้องให้นักเรียนแสดงให้เห็นว่า สามารถปฏิบัติการงานที่เลียนแบบความท้าทายที่นักเรียนจะเผชิญในชีวิตจริง

(ข้อมูลจากสไลด์การอบรมเชิงปฏิบัติการการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดสตูล โดย ดร. วิษณุ ทรัพย์สมบัติ ผอ. สทศ. สพฐ. กัปตร. ญัฐาเพชรธนู ผอ. PISA สพฐ. วันเสาร์ ที่ 7 สิงหาคม 2564 ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Application Zoom และ FB: [Sandbox Satun](#))

สำหรับการปฏิรูประบบการวัดและประเมินผลการเรียน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย เห็นว่าระบบการวัดและประเมินผลการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเน้นการทดสอบเป็นหลักไม่สามารถนำพาให้ผู้เรียนมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ เนื่องจากข้อสอบส่วนใหญ่มีลักษณะท่องจำ และมุ่งเน้นแต่เนื้อหา ไม่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และการทำงานเป็นทีม ระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัยมีปัญหา เช่น คุณภาพของข้อสอบ เนื้อหาของข้อสอบไม่สัมพันธ์กับการเรียนในห้องเรียน ผู้เรียนต้องพึ่งพาการเรียนพิเศษเพื่อฝึกฝนเทคนิคการทำข้อสอบ นอกจากนี้มีข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการปฏิรูประบบการวัดและประเมินผลการเรียนในระดับประเทศและในระดับโรงเรียน ดังนี้ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2557: 16-17)

ในระดับประเทศ เสนอให้มีการปฏิรูประบบการทดสอบมาตรฐาน โดยปรับจากระบบ O – NET และอื่น ๆ เป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ (Literacy – based Test) ซึ่งสามารถประยุกต์เนื้อหากับโจทย์ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนั้นควรปฏิรูประบบจัดเก็บข้อมูลการสอบ การเปิดเผย และการรายงานผลการสอบ และการวิเคราะห์ต่อสาธารณะ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบายของรัฐและการเลือกสถานศึกษาของผู้ปกครอง

ในระดับโรงเรียน เสนอให้ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การใช้ระบบแฟ้มสะสมงาน โครงการงานสอบวัดความรู้ และการแก้ไขปัญหาในชีวิตจริงในทางที่ช่วยพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน การประเมินผลการเรียนในระดับโรงเรียนควรเป็นการประเมินผลเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และวิเคราะห์ผู้เรียน (Formative Assessment) ซึ่งเป็นการประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และควรใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วยให้การประเมินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ใช้ระบบประมวลผลเพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการส่งผลย้อนกลับไปยังผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้รู้ว่าการจัดการเรียนรู้นั้นอย่างไร ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่มากนักน้อยเพียงใด มีสิ่งใดที่ควรปรับปรุง พัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ จำเป็นต้องประเมินการเรียนรู้วัดดูประสงค์ของการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี 3 ประการ ได้แก่ (วรรณดี แสงประทีปทอง 2556: 10-6 และสำนักงานราชบัณฑิตยสภา 2559: 5)

1. การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning) เป็นการประเมินเพื่อวินิจฉัยปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน ปรับปรุงวิธีการเรียนรู้หรือวิธีการทำงานของผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล แนวคิดสำคัญของการประเมินเพื่อการเรียนรู้ คือ การประเมินในห้องเรียนขณะที่จัดการเรียนการสอน ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันสูง ผ่านคำถามให้คิด ฟัง และให้คำตอบเพื่อสะท้อนความคิดออกมา การประเมินตามแนวทางนี้เป็นการประเมินความก้าวหน้า (Formative Assessment)

2. การประเมินขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning) เป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการเรียนของผู้เรียนในขณะที่เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนตระหนักในการเรียนรู้ของตนเอง การประเมินเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนประเมินตนเองว่าเขาทำอะไร เขาทำอะไรได้และใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ การให้ผู้เรียนออกแบบแผนการเรียนรู้และกลยุทธ์ในการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง การประเมินตามแนวทางนี้เป็นการประเมินความก้าวหน้า (Formative Assessment) ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning) เป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ว่าเกิดการเรียนรู้บรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรเพียงใดโดยผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการประเมินการประเมินตามแนวทางนี้เป็นการประเมินสรุปผลรวม (Summative Assessment) การประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยบูรณาการอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน และประยุกต์ใช้กรอบการประเมินให้ตอบสนองทักษะในศตวรรษที่ 21

พหุวัฒนธรรม

พระมหาสุติศักดิ์ และคณะ, 2563 ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมไร้รอยต่อทางศาสนา ผลการศึกษาพบว่า วิธีการดำเนินชีวิตการอยู่ร่วมกันของชุมชนที่มีความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 5 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนสี่แยกตลาดแขก ชุมชนโพธิ์เสด็จ ชุมชนปากพอง ชุมชนบ้านในถุ้งและชุมชนโมคลาน โดยแต่ละชุมชนมีสภาพบริบทวิถีการดำเนินชีวิต และลักษณะของการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนแตกต่างกันไปตามบริบทของพื้นที่ที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข คนในชุมชนมีความรักสามัคคีเกื้อกูลแบ่งปันและเข้าใจบริบทความเชื่อที่แตกต่างและให้เกียรติเคารพความเชื่อของแต่ละศาสนา รู้วิถีที่พึงปฏิบัติต่อกันที่ไม่ขัดต่อศาสนาและสร้างสัมพันธ์ในชุมชนและผ่านการสร้างสายสัมพันธ์จากฐานสู่ฐาน รูปแบบการสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมไร้รอยต่อทางศาสนา” ซึ่งประกอบด้วย 4 ประการเรียกว่า PALC ได้แก่ 1) กระบวนทัศน์พื้นฐานของชุมชน (Paradigms of Community) ได้แก่ ความคิด ความรู้สึกร่วมของคนในชุมชน ที่รู้สึกไม่แบ่งแยกจากกัน มีความรู้สึกของการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก ไม่แบ่งศาสนา 2) ผู้นำทางศาสนาและปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน (Leader and Local Wisdom Scholars) เป็นผู้มิวสิคัลทัศน์ มีคุณธรรม เป็นต้นแบบผู้มีคุณธรรมศีลธรรมที่ดีให้กับชุมชน 3) กิจกรรมและการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน (Activities and Lifestyles) กิจกรรมจิตอาสาเพื่อชุมชน อยู่บนพื้นฐานของหลักการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ได้แก่ (3.1) การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาของชุมชน (3.2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมของชุมชน (3.3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมของชุมชน (3.4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ (3.5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมของชุมชน และ 4) ปัญหาและการแก้ไขความขัดแย้งในชุมชน (Conflict Resolution) ชุมชนที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมไร้รอยต่อทางศาสนาเป็นชุมชนที่คนในชุมชนมีความรักความสามัคคีกัน การให้ความเสมอภาค การเคารพในสิทธิ การให้เกียรติ การรักษาและปฏิบัติตามกฎกติกาที่ชุมชนร่วมวางไว้ ชุมชนใช้ “มรรควิธี” เป็นแนวทางหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหความขัดแย้ง

การบูรณาการ

กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ) 2546, ได้ให้ความหมายคำว่าบูรณาการ คือ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความรู้ความเข้าใจและทักษะในศาสตร์หรือวิชาต่าง ๆ มากกว่า 1 วิชาไปรวมเข้าด้วยกันภายใต้เรื่องราวโครงการหรือกิจกรรมเดียวกัน เพื่อแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ประสพสุข มะแก้ว. (2020) ได้ให้ความหมายการเรียนการสอนแบบบูรณาการหมายถึงการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนโดยมีการเชื่อมโยงสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้บทเรียนกว้างขวางมากขึ้นและมีความหลากหลายมากขึ้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และได้สรุปการวิจัยที่ศึกษาว่าการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการจะช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงของการเรียนรู้ (Transfer of learning) ความรู้ที่เรียนไปแล้ว จะถูกนำมาสัมพันธ์กับความรู้ที่จะเรียนใหม่ ๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้นช่วยจัดเนื้อหาวิชา หรือความรู้ให้อยู่ในลักษณะเหมือนชีวิตจริง คือผสมผสานและสัมพันธ์เป็นความรู้ที่อยู่ในลักษณะหรือรูปแบบที่เอื้อต่อการนำไปใช้กับชีวิต ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพและปัญหาสังคมได้ดีกว่า การกระทำหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคมเป็นผลรวมจาก

หลาย ๆ สาเหตุการที่จะเข้าใจปัญหาได้และสามารถแก้ปัญหาได้ ควรพิจารณาปัญหาและที่มาของปัญหาอย่างกว้าง ๆ ใช้ความรู้จากหลาย ๆ วิชามาสัมพันธ์กันเพื่อสร้างความเข้าใจใหม่ ๆ ขึ้น ช่วยให้การสอนและการให้การศึกษาที่มีคุณค่ามากขึ้น แทนที่จะเป็นขบวนการถ่ายทอดความรู้หรือสาระแต่เพียงประการเดียวกลับช่วยให้สามารถเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้เกิดความคิดรวบยอดที่กระจ่างถูกต้องและให้สามารถปลูกฝังค่านิยมที่ปรารถนาได้ การบูรณาการความรู้ทำให้วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาหรือการสอนเปลี่ยนไปจากเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ไปเป็นเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าและนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ศิลปะเพื่อสันติภาพ

รุชนี ชูสารอ, & ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์., 2020 ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาเยาวชนตามแนวศิลปะเพื่อสันติภาพ ศิลปะภาพพิมพ์ จิตรกรรมสีผสม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย กลุ่มศิลปินสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สาขาจิตรกรรม ภาพพิมพ์ และสีผสม จำนวน 6 คน และกลุ่มเยาวชนอายุ 14-18 ปีซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบและกำลังศึกษาในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) รูปแบบและกระบวนการทางศิลปะเพื่อสันติภาพ มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับความถนัดและความชื่นชอบของศิลปิน แต่รูปแบบเนื้อหาของผลงานศิลปินส่วนใหญ่แสดงออกในทิศทางเดียวกัน คือศิลปะเพื่อสันติภาพควรแสดงออกในเชิงบวก กล่าวคือ สะท้อนความงามสุนทรีย์ ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิตที่เป็นอัตลักษณ์ของสังคมพหุวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกันอย่างสามัคคีและสงบสุข หรือสะท้อนความงามเชิงทิวทัศน์ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ในพื้นที่เพื่อให้คนในสังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญ นำไปสู่การเห็นคุณค่าและหวงแหนธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม (2) การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเพื่อสันติภาพของเยาวชน มีแรงบันดาลใจที่มีความคล้ายคลึงกับศิลปินกล่าวคือ การสะท้อนเนื้อหาเชิงบวก เช่น ภาพแสดงวิถีชีวิต ความเชื่อทางศาสนา ความงามของทิวทัศน์ในพื้นที่เป็นต้น ในทางกลับกันก็มีเยาวชนบางส่วนสะท้อนเนื้อหาในเชิงลบ เช่น ภาพความสูญเสีย ความรู้สึกโศกเศร้าหลังจากได้รับผลกระทบความรุนแรงในพื้นที่

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและประเมินผล

Koonkaew, A., 2020 ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาและพัฒนารูปแบบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สู่การศึกษา 4.0 จากกลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คนประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษาและด้านวิจัยทางการศึกษา โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) กลุ่มที่ 2 เป็นครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์เขต 1 จำนวน 20 คนและครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 40 คน กลุ่มที่ 3 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 257 ผลการวิจัยพบว่าความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุดจากการวิเคราะห์ค่า PNI modified คือการใช้เทคโนโลยีสำหรับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ (PNI modified = 2.00) รองลงมาคือการสร้างแบบทดสอบออนไลน์ (PNI modified = 1.89) และการประเมินที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงประเมินการปฏิบัติการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (PNI modified = 1.16) ตามลำดับ นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทดสอบ มีการทดสอบที่หลากหลายเน้นการประเมินตามสภาพจริงและการปฏิบัติให้มีการประเมินด้วยบุคคลหลายกลุ่มเช่นนักเรียนเพื่อนและผู้ปกครองและนำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนการสอน

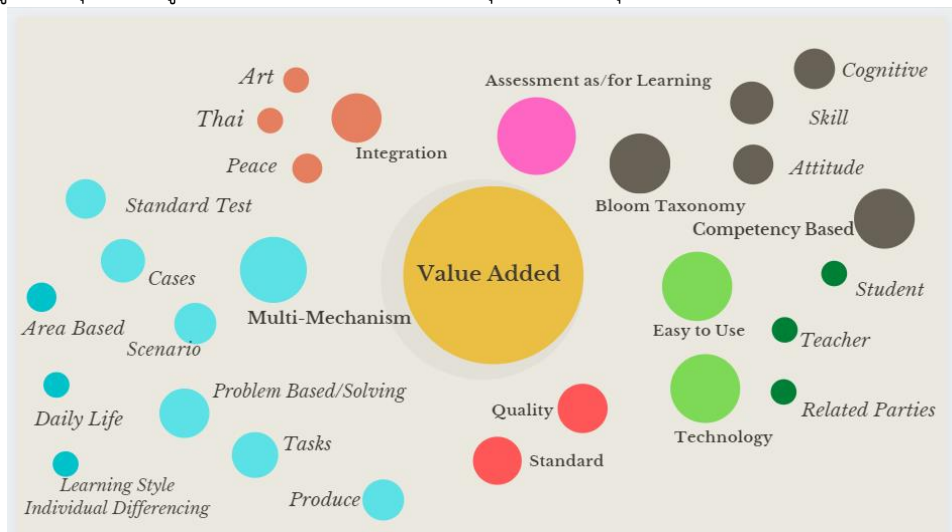
ทัศนศิรินทร์ สว่างบุญ, 2021 ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคามชั้นปีที่ 3 จำนวน 409 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล และด้านเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 6 คน ผลการสำรวจเทคโนโลยีที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่าเทคโนโลยีที่นิสิตเคย ใช้ในสถานะผู้เรียนมากที่สุด คือ Kahoot (f=70, 44.03%) และ Google form (f=59, 37.11%) แนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้สอนในการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ซึ่งจะต้องพิจารณาความเหมาะสมของระดับชั้นของผู้เรียน จำนวนผู้เรียน การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต อุปกรณ์

และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องเรียน นอกจากนั้น ต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการวัดและประเมินผลในแต่ละครั้ง ว่าต้องการวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างเรียน (formative assessment) หรือต้องการให้การทดสอบครั้งนั้น เป็นการตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (summative assessment) ซึ่งการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม จะส่งผลให้ผลการวัดมีความถูกต้อง แม่นยำตรง ตามจุดประสงค์ผู้สอนตั้งไว้

บทสรุป

จากสภาพการณ์และข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่าพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบริบทเชิงพื้นที่ที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น มีความหลากหลายของวัฒนธรรม ภาษา และศาสนาซึ่งเป็นวิถีการดำเนินชีวิต การจัดการเรียนรู้ควรมีความเชื่อมโยงให้ตรงและสอดคล้องกับความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาและยกระดับการศึกษาในพื้นที่สูงขึ้น การวัดผลประเมินผลผู้เรียนจึงต้องบูรณาการเครื่องมือการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายรูปแบบไม่ได้ใช้แบบทดสอบเพียงอย่างเดียวแต่เป็นการวัดที่ตั้งอยู่บนโจทย์ปัญหา สถานการณ์ ภาระงาน หรือชิ้นงาน ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล และสอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่การใช้ชีวิตประจำวันของผู้เรียน อีกทั้งเป็นเครื่องมือการวัดผลสามารถประเมินผู้เรียนได้หลายด้าน ทั้งความรู้ ความคิด ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนสมรรถนะของผู้เรียน การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลผู้เรียน บนฐานแนวคิด บริบทเชิงพื้นที่ สังคมพหุวัฒนธรรม สมรรถนะของผู้เรียน การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การบูรณาการรายวิชา เป็นเครื่องมือประเมินที่มีความหลากหลาย มีคุณภาพมาตรฐาน ใช้ง่าย สะดวก เหมาะสมกับนักเรียน ผลการประเมินสะท้อนความจริงและเพื่อพัฒนาส่งเสริม ต่อยอดการเรียนรู้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ใช้ชีวิตในโลกนี้อย่างมีความสุข สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

กรอบแนวคิดการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรม

การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรม การออกแบบและสร้างเครื่องมือควรคำนึงถึงกรอบแนวคิดนี้ ซึ่งประกอบด้วย

1. Integration บูรณาการและการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม (Peace) หนึ่งข้อคำถามใน (หนึ่ง) เครื่องมือวัดที่สามารถวัดได้ครอบคลุมหลายวิชา หรือสาระการเรียนรู้
2. Multi-Mechanism ความหลากหลายของเครื่องมือการวัดประเมินผลที่ไม่ใช่แบบทดสอบอย่างเดียวแต่เป็นการวัดที่ตั้งอยู่บนโจทย์ปัญหา สถานการณ์ ภาระงาน หรือชิ้นงาน ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล และสอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่การใช้ชีวิตประจำวัน
3. Bloom Taxonomy, และ Competency Based หนึ่งเครื่องมือการประเมินสามารถวัดผู้เรียนได้หลายด้าน ทั้งความรู้ ความคิด ได้ 6 ระดับ (Cognitive Domain) ทักษะการใช้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม (การอยู่ร่วมกันใน

- ความหลากหลาย - Multi Cultural Diversity) ทักษะด้านภาษา (การอ่านได้และรู้เรื่อง) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การมีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนสมรรถนะของผู้เรียน (able to)
4. Assessment as/for Learning ผลการประเมินสะท้อนความจริงเพื่อพัฒนาส่งเสริม ต่อยอดการเรียนรู้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ใช้ชีวิตในโลกนี้อย่างมีความสุข มากกว่าการวัดเพื่อจะตัดสินผู้เรียน (Assessment of Learning)
 5. Quality & Standard เครื่องมือวัดประเมินผลต้องมีคุณภาพมาตรฐานตามความรู้และกระบวนการของการวัดผลประเมินผล เช่น IOC Validity Reliability และอื่นๆ
 6. Easy to use ใช้งานง่าย สะดวก เหมาะสมกับนักเรียนและครูคือการออกแบบเครื่องมือโดยใช้เทคโนโลยี หรือแอปพลิเคชัน เพื่ออำนวยความสะดวก ความรวดเร็ว และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้แม่นยำขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. 2546. การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ทัศนศิริพันธ์ สว่างบุญ. (2021) การพัฒนาแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารการวัดผลการศึกษา, 37(102), 28-42.
- ประสพสุข มะแก้ว. (2020). การศึกษาแบบบูรณาการกรณีศึกษาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบบูรณาการด้านกิจกรรม. Al-HIKMAH Journal, 10(20), 13-22.
- พระมหาสุชาติภัก,แห่มทอง,ขันทอง,วัฒนะ ประดิษฐ์, อัครเดช, พรหมกัลป์, ... & สุปิยพันธุ์. (2563) รูปแบบการสร้างสังคม พหุวัฒนธรรมไร้รอยต่อทางศาสนา.สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มุฮัมหมัดอาฟีฟ อัสซอลิฮีย, นัซซิม่า บาเกาะ, ยูโซบ บุญสุข, & อิบรอฮีม มลามีนซาโน. (2021). การเปรียบเทียบกลยุทธ์การสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และ สิงคโปร์กับประเทศไทย. วารสาร มหาวิทยาลัย ราชภัฏ ยะลา, 16(2), 231-239.
- รุชณี ชูสารอ, & ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์. (2020). การพัฒนาเยาวชนตามแนวคิดศิลปะเพื่อสันติภาพศิลปะ ภาพพิมพ์ จิตรกรรม สื่อผสม. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 31(1), 159-170.
- ศศิธร บัวทอง. (2017). การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts), 10(2), 1856-1867.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2559). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัยชุดการประเมินและวิจัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2557). การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ.บรรณาธิการ: กิตติพงศ์ สนธิสัมพันธ์. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
- อนวัติ คุณแก้ว. (2020). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สู่การศึกษา 4.0 Vol.26 No.3 July - September 2020 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)
- Koonkaew, A. (2020). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สู่การศึกษา 4.0. The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal, 26(3), 112-121.
- Reeves, D. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 แปลจาก 21st Century Skills: Rethinking How Students Learn แปลโดย วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอริบ จิตตฤกษ์. กรุงเทพฯ: โอเพ่น เวิลด์ส์,
- Sangprateetong, V. (2018). แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21. Ubon Ratchathani Journal of Research and Evaluation, 7(1), 1-10.